

Plan mot kränkande behandling

**Sundsvalls gymnasium
Västermalms skola**

**Nationella program samt Introduktionsprogrammet
individuellt alternativ**

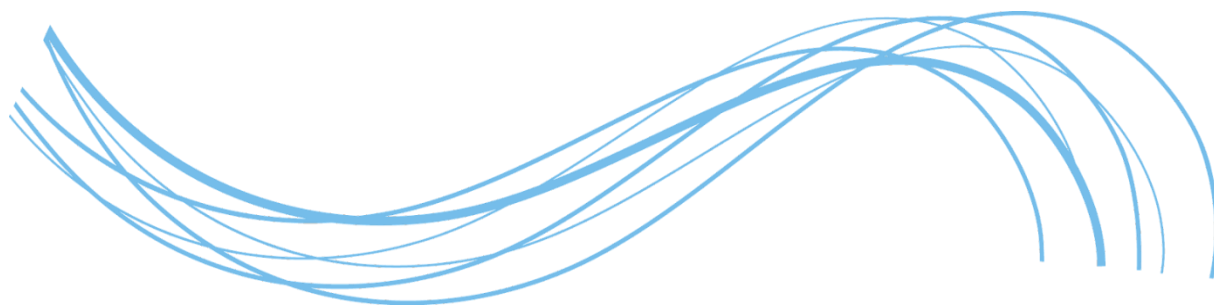
Läsåret 2024/25

Ansvarig rektor:

Gisela Annerstedt
Anna-Carin Viklund

Kontaktpersoner:

Anna-Karin Granlund
Kornelia Rosvall Geijersstam
Vera Eriksson
Erika Mesch

2024-08-19

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder.

Syftet med planen mot kränkande behandling är att elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande årsplan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som analyserar samt beskriver risker och orsaker.

2. Vision och arbetsätt

Sundsvalls gymnasium, Västermalm, ska vara en trygg mötesplats för ungdomar och vuxna.

Vår verksamhet bygger på demokratiska värderingar om alla människors lika värde. Inga former av överträdelser av diskrimineringslagens och skollagens bestämmelser accepteras.

Skolan ska långsiktigt arbeta för en studiemiljö som främjar elevers inflytande, lika värde samt motverka diskriminering och kränkningar. Detta arbete ska ske i nära samarbete med eleverna.

3. Kartläggning av risker

Västermalms skolas nöjdhetsenkät har använts som underlag för kartläggning av riskområden detta läsår. Enkäten genomfördes under mars-april på skolans nationella program år 1-4 samt Introduktionsprogrammet individuellt alternativt år 1-3. Svarefrekvensen var 76 %.

I årets nöjdhetsenkät svarade 6 % av eleverna att de har blivit utsatt för diskriminering, kränkningar eller trakasserier. Samma resultat visades i skolsköterskornas hälsosamtal.

I skolsköterskornas hälsosamtal finns frågan om eleverna har uppmärksammat att det förekommit kränkning eller utanförskap på skolan den senaste månaden. 8 % svarat ja någon enstaka gång och 1 % att flera gånger.

Underlaget för kartläggningen har bestått av:

- Resultatet av nöjdhetsenkäten vid Sundsvalls gymnasium, skolområde Västermalm
- STELLA-anmälningar som gjorts om kränkande behandling vid Västermalms skola

- Jämförelse med svaren på några av frågorna i hälsosamtalen med elever i år 1 på Västermalms skola läsåret 2023/24.

Läsåret 2023/24 finns 16 registrerade anmälningar om kränkande behandling. Det är en viss ökning i antalet anmälningar jämfört med föregående läsår. Med tanke på att det är 39 elever som i enkäten uppgett att de blivit utsatta för kränkningar är antalet STELLA-anmälningar alltför lågt. Detta är något skolan behöver uppmärksamma ytterligare genom fortsatt information om vikten av att STELLA-anmälningar görs.

Kränkningarna detta läsår har bestått av:

6 verbala trakasserier

6 fysiskt våld

3 psykosocialt (utfrysning/ryktesspridning)

1 digitalt/sociala medier

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Otrygga platser som centralhallen, korridorer och matsalen.	Genom <ul style="list-style-type: none"> - Nöjdhetsenkät - Programforum - Hälsosamtalen. - STELLA -anmälningar. 	Många elever på liten yta. Upplevelse av obehag och avsaknad av samhörighet. För lite vuxennärvaro.
Brist på kontinuitet i arbetet kring skolans värdegrund i klasserna.	Genom <ul style="list-style-type: none"> - Nöjdhetsenkät - Programforum - Klassråd 	Avsaknad av strukturerad planering kring detta.

4. Utvärdering av genomförda insatser/åtgärder läsåret 2023/24

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
<p>Planen mot kränkande behandling går igenom med arbetslagen. Personalen informeras om rutinerna för STELLA-rapportering.</p> <p>Personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som präglar den pedagogiska verksamheten.</p>	<p>Detta har genomförts på alla program.</p> <p>På vissa program har detta inte genomförts.</p>	<p>Fortsätta att informera arbetslagen vid terminsstart samt löpande under läsåret.</p> <p>För att få kvalitet och likvärdighet bör denna insats planeras in i programmens årshjul.</p>
<p>Mentor med stöd av kurator informerar/diskuterar plan mot kränkande behandling med respektive klass. Eleverna ska få möjlighet att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.</p> <p>Stödmaterial finns att tillgå för att använda på mentorstid.</p>	<p>50 % av eleverna ansåg att de under läsåret på lektionstid diskuterat, arbetat med eller gjort övningar som handlar om trygghet, trivsel och skolans värdegrund.</p> <p>Genom arbete med materialet i klasserna finns ett gott underlag för fortsatt analysarbete.</p>	<p>Allt för många elever upplever att de inte har arbetat med planen mot kränkande behandling. Ett systematiskt arbete måste genomföras för att fler elever ska känna till planen.</p> <p>Flertalet mentorer har använt sig av stödmaterial.</p> <p>Specifika förslag till förändring har inkommit från eleverna.</p>
<p>Programarbetslagen planerar och genomför insatser som ska ske under året för att öka trygghet och trivsel för eleverna.</p>	<p>94 % av eleverna uppgav att de känner sig trygga i skolan.</p> <p>I hälsosamtalen för elever i år 1 har 95 % svarat att de känner sig trygga i skolan vilket är något fler än föregående år.</p> <p>12 % uppgav att det finns otrygga platser i skolan.</p> <p>5 % av eleverna svarade att det finns elever som man är rädd för.</p> <p>I enkäten uppgav 76 % av eleverna att de trivs i skolan, 19 % svarade att de oftast trivs i skolan.</p>	<p>På programmen har insatser genomförts för att öka trygghet och trivsel för eleverna.</p> <p>De insatser som har gjorts är inte tillräckliga. Skolan behöver gemensamt utveckla arbetet med trygghetsfrågor.</p>

	I hälsosamtalen för elever i år 1 framkom att 86% trivs i skolan.	
Öka elevernas delaktighet kring den fysiska och psykiska arbetsmiljön genom klassråd, programforum och matråd.	79 % av eleverna uppgav i enkäten att de är med och påverkar sin skolmiljö.	Det är ett försiktigt positivt resultat beträffande elevernas syn på sin egen möjlighet till påverkan på skolmiljön.
Elevernas medverkan kring trivselregler sker via klassråden.	60 % av eleverna ansåg att de är med och bestämmer vilka trivselregler klassen ska ha.	Fler elever än föregående år ansåg att man är med och bestämmer gällande trivselreglerna i klassen.
Mentor informerar sina elever om vart man vänder sig vid trakasserier, diskriminering och kränkningar.	93 % av eleverna vet vem på skolan de kan prata med om någon varit elak.	Det finns ett fåtal elever som inte vet var man ska vända sig om någon elev blivit utsatt för kränkningar. Informationen till eleverna gällande denna fråga behöver ske återkommande under läsåret.

Slutsats

Sammanfattningsvis kan det konstateras att resultatet i år är mer positivt jämfört med föregående år.

Det är färre elever; 6 % (10 % föregående år) som upplever sig utsatta för kränkningar och trakasserier.

Det är betydligt färre elever i år, 5 %, som uppgett att det finns andra elever på skolan som de är rädda för. Föregående år var motsvarande antal 13 %.

Färre elever; 12 %, jämfört med 18 % föregående år, uppgav att det finns platser på skolan där de känner otrygghet.

En positiv förändring ses i antal elever som uppgett Torget (tidigare Centralhallen) som mer trygg. 37 elever uppgav i enkäten att man känner sig otrygg på Torget jämfört med 78 elever föregående år.

Däremot finns ett fortsatt behov av att jobba vidare i klasserna med planen mot kränkande behandling.

Den största positiva förändringen ses i antal elever som uppger att de trivs på skolan. I år uppger 95 % (76 % svarade ja och 19 % svarade oftast), av eleverna att de trivs på skolan jämfört med föregående års 71 %.

5. Handlingsplan: Mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske Ansvarig för åtgärden Datum när åtgärderna ska vara genomförda
<p>Alla elever ska trivas och känna sig trygga.</p>	<p>Informera elever och personal om skolans plan mot kränkande behandling</p> <p>Arbeta systematiskt med trygghetsfrågor på klassrums- och programnivå samt övergripande på hela skolan.</p> <p>Utöka vuxennärvaron i gemensamma lokaler</p>	<p>Planen mot kränkande behandling ska vara känd bland all personal, elever och föräldrar</p> <p>Inget utanförskap och ingen kränkande behandling på skolan förekommer.</p>	<p>Rektor och EHT informerar alla arbetslag, elever och föräldrar vid terminsstart.</p> <p>Rektor/mentor ansvarar för att utrymme ges till att arbeta med värdegrundsfrågor på klassrumsnivå.</p> <p>EHT finns som resurs vid behov.</p> <p>Under läsåret följer mentor kontinuerligt upp situationen i klassen.</p> <p>Ledningen ansvarar för att detta genomförs.</p> <p>Uppföljning av målen sker på vårterminen genom skolans nöjdhetsenkät.</p>
<p>Att få elever mer delaktiga kring arbetet med den fysiska och psykiska skolmiljön</p>	<p>Diskutera skolans värdegrund på klassråd och programforum</p> <p>Klasserna arbetar aktivt med skolans värdegrund, vilket utmynnar i klassens trivselregler.</p>	<p>Ökad trygghet i klassen och på skolan.</p>	<p>Klassråd och programforum sker återkommande under läsåret. Mentor ansvarar för klassråd och rektor kallar till programforum.</p> <p>Mentor ansvarar för att starta upp arbetet med trivselregler vilket fortgår under läsåret</p>

6. Delaktighet

Elevers delaktighet i arbetet

I årets nöjdhetsenkät framkom att 79 % av eleverna upplever att de har möjlighet att påverka sin skolmiljö. 60 % uppgav att de har ett inflytande vid upprättandet av skolans trivselregler.

Olika åtgärder har under året ökat möjligheten för eleverna att påverka sin arbetsmiljö. Den värdegrund som fastställdes under vårterminen 2023 har implementerats för personal och elever och ligger till grund för den gemensamma arbetsmiljön. På skolan finns utsedda elevskyddsombud som tillsammans med personalen deltar i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Utifrån resultatet från nöjdhetsenkäten har samtliga mentorer fått ett stödmaterial att arbeta med på klassrumsnivå. Materialet har utarbetats av kuratorsgruppen på skolan. Fokus lades på trygghet och trivsel samt kränkningar. Den sammantagna önskan från eleverna är ökad vuxennärvaro, sammanhållning och integration mellan programmen.

På skolan finns flera forum där elever regelmässigt deltar och har möjlighet att uttrycka önskemål, förslag och synpunkter kring sin skolmiljö.

Dessa är:

- Klassråd och mentorstid
- Programforum
- Matråd
- Hälsosamtal

7. Förankring

Planen mot kränkande behandling och dess innebörd förankras med arbetslagen vid höstterminens start samt fortlöpande under läsåret.

Mentor ska med utgångspunkt från planen, systematiskt arbeta med skolans värdegrund i klasserna.

Vid höstterminens föräldramöte ges vårdnadshavare information om planens innehåll, hur den används samt information om att den finns att ta del av på skolans hemsida.

8. Rutiner vid kränkningar

Rutiner när elev kränker elev:

1. Den/ de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar omgående rektor/EHT. Mentor informeras av EHT.
2. Föräldrar/ vårdnadshavare kontaktas vid omyndig elev.
3. STELLA-anmälan görs skyndsamt.
Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
4. Rektor/ Kurator/ skolsköterska påbörjar en utredning utifrån händelsen.
5. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev:

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med elevens vårdnadshavare.
2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

BILAGA: Definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till elevers könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där elevers lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet och genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

• Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• Religion eller annan trosuppfattning

Skolan får inte missgynna någon elev på grund av hens religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina ungdomar utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till elevens bästa och alla elever har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• Funktionsvariation (i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsvariationer kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, NPF-diagnoser och dyslexi. Graden av funktionsvariation har ingen betydelse.

Anm. Funktionsvariationer uppstår när personer upplever begränsningar i relation till omgivningen. Funktionsvariationer är inte en egenskap hos individen utan det kan vara miljön som är hindret.

• Sexuell läggning

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas bland annat homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till eleverna.

• Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, anpassad- och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation eller sexuell läggning. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en elev med en funktionsvariation missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den eleven ska komma i en jämförbar situation med elever utan denna funktionsvariation. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering kan också vara när en vuxen i skolan missgynnar en elev och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• **Mobbning**

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

• **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på HBTQI personer.